Čína chce do českých bank nahnat jüan

Plán další česko-čínské družby počítá s tím, že vzájemný obchod a investice se namísto dolaru uskuteční v místních měnách

KATEŘINA SURMANOVÁ

PRAHA Po víkendu si mohou Češi a Číňané uložit do fasciklů další písemnou deklaraci vzájemného přátelství. Půtky o to, kdo se kde neměl scházet s dalajlamou, podle všeho nijak významně nezasáhly touhu po čilejší obchodní výměně.

Plán bilaterální spolupráce s Čínou, kterou v Rize za českou vládu podepsal náměstek ministra zahraničí Lukáš Kaucký, zveřejnila ještě během víkendu vláda na svých webových stránkách. Obávaný závazek, že Česká republika nechá Čínu dostavět Dukovany bez soutěže, v dokumentu není a podle slov premiéra Bohuslava Sobotky (ČSSD) ani nikdy nebyl.

K nejzajímavějším kapitolám patří ta s názvem Finance. Podle ní by Češi měli daleké lidové republice pomoct, aby se jüan stal globální měnou, stejně jako dolar nebo euro. To znamená, že by se v jüanech běžně vypořádávaly mezinárodní závazky.

Bankovní výměna

Čína o to usiluje už delší dobu, česká deklarace je jen jedním z kroků potvrzujících tuto ambici. Země s komunistickou stranou v čele svůj trh velmi důsledně centrálně kontroluje a namísto poptávky s nabídkou sílu měny diktuje centrální banka. Ani tak ale není Čína vůči mezinárodním vlivům imunní. Kdyby se z jüanu stalo běžně používané světové platidlo, omezí se kurzová rizika pro čínské dovozce i vývozce.

Ve finanční kapitole si Česká republika s Čínou dávají příslib, že budou jednat o využití místních měn ve vzájemném obchodě a investicích. K tomu se dává komerčním bankám ke zvážení, aby ve vhodných případech podpořily užití koruny a jüanu v nových produktech a službách. To není úplně revoluční novinka, například Komerční banka už běžný účet v jüanech nabízí od roku 2011.

S tím souvisí i podpora otevírání bankovních poboček tuzemských bank v Číně a čínských tady. Současně se má Česká republika stát strategickým centrem pro region. Číňané už oznámili, že do fondu pro země střední a východní Evropy vloží 270 miliard korun, nicméně se nepočítá s tím, že v první fázi by Česká republika byla mezi adresáty těchto investic. „Fond bude spíše zaměřen na chudší země regionu, jako jsou státy západního Balkánu. Časem by se však mohl rozrůst a není vyloučeno, že by finanční prostředky mohly jít i k nám," sdělil premiér novinářům.

Prozatím také zdejší vláda nebude do fondu vkládat žádné peníze, hodlá jen zajistit propagaci mezi místními investory, aby do projektů vložili svoje peníze.

Podstatně důležitější jednání s Čínou se ale odehrává o stupeň výš, na úrovni Evropské unie, na toto „vyšší" memorandum se ostatně odkazuje i česko-čínský plán vzájemné spolupráce. Komunistický režim usiluje o to, aby získal status tržního hospodářství, protože by to Čínu pustilo v plné síle do Evropy, čemuž se místní firmy intenzivně brání kvůli dumpingovým cenám.

Nejvýrazněji oceláři. Ocelářská výroba, podobně jako další odvětví, je v Číně naddimenzovaná, její produkce dalece přesahuje potřeby a nadvýroba pak snižuje cenu.

Půjčíme si zdroje

Evropská unie chce v tomto ohledu od ledna příštího roku spustit nová pravidla, jejichž přesná podoba v tuto chvíli není známá, a mezi průmyslníky to vyvolává nervozitu. Podle posledních informací to vypadá, že Unie zruší rozlišování na tržní a netržní ekonomiky, což je ve výsledku vlastně to, co Čína chce, jen se u toho slovíčkaří.

Nemělo by se to stát bez doprovodných opatření a regulí, které zamezí tomu, že cenově podstřelené čínské výrobky zničí zdravou konkurenci. Unie slibuje, že obchod ochrání, evropské firmy se ale bojí, že vpuštění (nejen) levné oceli na trh dalece předstihne zavedení obranných mechanismů.

Kapitolu si v česko-čínském prohlášení vysloužila i kultura, kde se půlka textu věnuje posílení kooperace mezi Českou televizí a China Central Television. Plán se odkazuje na dva roky staré memorandum, v němž měly obě televize vyjádřit „silnou vůli" k součinnosti. „Obě strany budou podporovat spolupráci televizí prostřednictvím sdílení zdrojů informací, výměny pořadů a koprodukce," stojí v plánu z Rigy.

Pokračovat v „rozmrazování" vztahů s Čínou přijel český premiér Bohuslav Sobotka do Rigy na schůzku 16 zemí střední a východní Evropy s Čínou, kterou reprezentoval premiér Li Kche-čchiang (vpravo). Setkání ve formátu 16+1 se konalo popáté. S Čínou na nich diskutuje 11 členů Evropské unie a pět dalších zemí z Balkánu. FOTO ČTK

S TATROU KOLEM SVĚTA

Zikmund pokřtil novou knihu

ZLÍN Cestovatel Miroslav Zikmund včera ve Zlíně pokřtil knihu nazvanou Zikmund a Hanzelka. Autor František Emmert čerpal z archivu cestovatelské dvojice H+Z. Velká část dokumentů a fotografií dosud nebyla publikována. Sedmadevadesátiletý Zikmund se na vzniku knihy aktivně podílel. „Všechny texty procházely revidováním od pana Zikmunda, díky tomu se do textů dostala i spousta nových informací a faktů," uvedl Emmert. čtk

FOTO MAFRA - ZDENĚK NĚMEC

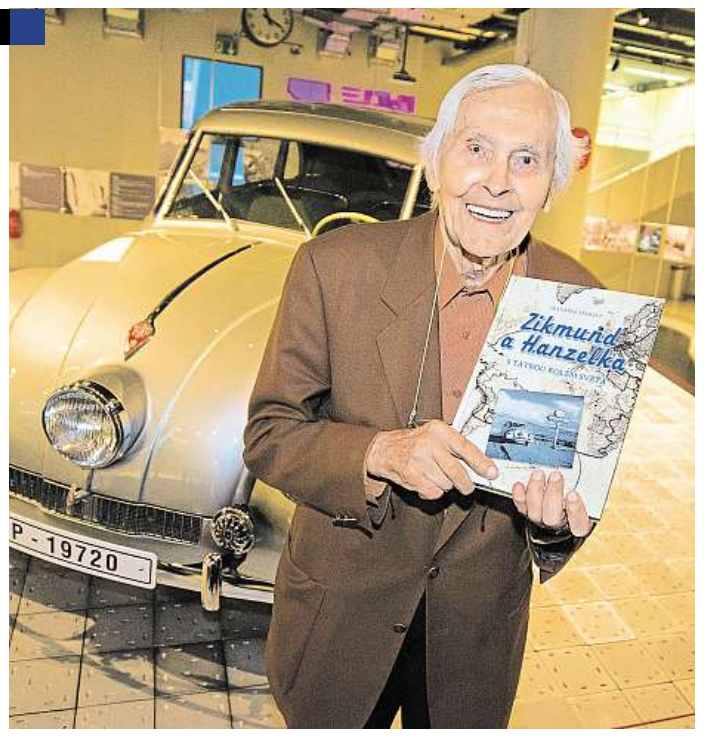

První krok ke zrušení vepřína v Letech: vláda zjišťuje cenu

MICHAELA KABÁTOVÁ
MARTIN SHABU

PRAHA Po vleklých debatách se k akci rozhoupal kabinet premiéra Bohuslava Sobotky. Vláda posvětila zadání znaleckého posudku na cenu pozemků pod vepřínem v Letech u Písku, kde v minulosti stál koncentrační tábor pro Romy.

„Očekávám od toho, že se nám podaří odstranění vepřína z místa, kde probíhal romský holokaust. Po letech se mi to podařilo rozhýbat, tak také doufám, že to bude dotaženo do konce," řekl LN Jiří Dienstbier (ČSSD), ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu.

Zadání posudku, který má vyčíslit hodnotu vepřína, má na starosti ministr kultury Daniel Herman (KDU-ČSL). Ten včera uvedl, že by se od něj mělo odrazit jednání se společností AGPI, která vepřín v současnosti provozuje.

Ministerstvo kultury by se mělo v případě, že jednání dopadnou úspěšně, stát správcem objektu a památníku, který by na místě vepřína měl vyrůst. Přesněji řečeno by měl památník spadat pod brněnské Muzeum romské kultury, které je příspěvkovou organizací resortu kultury.

Místopředseda představenstva společnosti AGPI Jan Čech si nicméně včera posteskl, že od začátku září s ním o hypotetické transakci nikdo nejednal. „Vláda pořád konstatuje, že upřednostňuje variantu odkupu, a my se pořád přikláníme k druhé variantě," řekl. Druhou variantou je přesun vepřína do jiné lokality.

Kdo za co může?

Úřady si mezi sebou přehazují odpovědnost. Kritika zazněla i na adresu resortu kultury. „Dohoda o zadání posudku byla ze srpna. Od té doby ministerstvo kultury nebylo schopné přes podporu posudek zadat," řekl LN pod podmínkou anonymity vysoce postavený úředník.

Hermana se ale zastal lidovecký politik, který si rovněž nepřál být jmenován. Ten redakci tvrdil, že viníkem je ministr Dienstbier, který chtěl získat politické body za vyřešení celé záležitosti s vepřínem. Jenže, jak se ukázalo, na rébus nestačil. Proto se věc převedla na kulturu. Hermanova mluvčí Simona Cigánková pro LN uvedla: „Materiál byl předložen, až bylo vše připraveno, projednáno, a tudíž dle plánu."

Každopádně o citlivosti celého vyjednávání svědčí i zářijová návštěva vicepremiéra, ministra financí a šéfa ANO Andreje Babiše ve vepříně. Ten totiž při předvolební cestě v severočeském Varnsdorfu podle serveru Aktuálně.cz prohlásil: „Byly doby, kdy všichni Romové pracovali. To, co píšou v novinách, ti blbečci, že tábor v Letech byl koncentrák, to je lež, byl to pracovní tábor. Kdo nepracoval, šup a byl tam."

Posléze ovšem tato slova označil za vytržená z kontextu. I tak ale podle některých zapříčinila, že se o celém problému začalo intenzivněji jednat. „Ministr financí připustil, že pustí nějaké peníze, aby smazal své pochybení," myslí si Karel Holomek, předseda sdružení Společenství Romů na Moravě.

Včerejší závěry z jednání vlády Holomek vítá: „Je to dobrá zpráva pro všechny slušné lidi, kteří uznávají, že pieta Romů za oběti romského holokaustu je hodna stejného ocenění jako ta za kohokoliv jiného."

Už skoro dvacet let vlády řeší vepřín na místě tábora v Letech

- **V srpnu 1940** byl tábor založen jako kárný pracovní tábor, od roku 1942 zde byli vězněni lidé považovaní protektorátními úřady za cikány. Zemřelo tu 326 lidí, z toho 241 dětí. Dalších 540 vězňů bylo posláno na smrt do vyhlazovacího tábora Osvětim-Březinka.
- **V roce 1973** byl na místě tábora postaven velkokapacitní vepřín.
- **V roce 1997** ministři Jan Ruml (ODS) a Pavel Bratinka (ODA) prohlásili, že navrhnou vládě, aby vepřín vykoupila a zbourala.
- K řešení problému se hlásily například vlády **Václava Klause, Josefa Tošovského i Jiřího Paroubka.** Za stěžejní věc označil v roce 1999 **prezident Václav Havel.**
- **V dubnu 2007** premiér Mirek Topolánek (ODS) řekl, že na přemístění vepřína nebude mít vláda peníze. Podobně se v roce 2012 vyjádřil premiér Petr Nečas (ODS) a v květnu 2014 premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD).
- **V červnu 2010** bylo nedaleko místa, kde ležel tábor, otevřeno pietní místo.
- **V červenci 2013** Výbor OSN pro lidská práva vyzval Česko, aby vepřín zavřelo.

inzerce

The Virus Situati

19.11–5.12 2016
21. Pražský divadelní festival německého jazyka
21. Prager Theaterfestival deutscher Sprache
Představení jsou tlumočena do češtiny
Vstupenky v síti Ticketpro
theater.cz